

TEXTY

I. Milostný nářek

I.1

Ach, toť sem smutný i pracný

- I Ach, toť sem smutný i pracný
i nevzácný
v cizém kraji!
Dalekoť sem v neznámosti,
5 v nemilosti
túhú lkaji.
Ro. Kudyžt' sě koli obráci,
tuť sem v práci,
až sě bojím.
- 10 Mnohýt mluví, jakštoť ráčí;
bez rozpači
srdce kojím.
- II V. Bych byl dále nežlit' mnoho,
vždy dle toho
chci pomnieti.
Ve dne v noci křičím k Bohu,
5 jenž nemohu
přiezni jmieti.
Ro. Snadnoť paní spraví vinu
v tu hodinu,
když chtie jieti.
Sžěl sě toho Hospodinu!
- 10 Pro nevinu
jmiech vzieti i trpěti.
- III V. Však žet' zlým zlost nespomóz,
vieceť Bóh móž
cuzím dáti.
Synu boží milostivý,
vieš, kto křivý,
rač to znáti.

I.2

Tajná žalost

- I Tajná žalost při mně bydlí,
kdyžt' mi jie nelžě vídati.
Zleť bude, ačt' sě to prodlí,
nebudu-l' u nie bývati.
- 5 Ro. Bych pobyl u nie do roka,
zbyl bych smutka i všie nůžě,
Ro. netbal bych na zlého soka,
nechajžt' bydlí, ktož chce, v túžě.
- II V. Nepaměti, tět sě lekám,
byť mne ke škodě netáhla.
V. Rač pomnieti, za toť prosím:
tys mocně v mé srdce sáhla.
- 5 Ro. Jáť pomním jedinké slovo,
toť mi přišlo k utěšení;
Ro. za sto let v mém srdci novo,
potom do mého skončenie.
- III V. Srdceť sě nemož děliti;
kdežt' jest, tuť jest vši silú.
V. Pěkná, rač ustavična býti,
ač chceš slúti věrnú milú.
- 5 Ro. S šerým očkem sokolíku,
tobět sem v tvú službu poddán.
Ro. Najmilejší andělíku,
ty si mého srdéčka pán.

I.3

Ach, srdéčko

I Ach, srdéčko, teprv zvieš,
coť jest přetěžké vzdychání.
Komu svú žalost povieš,
když mé milé při mně není?

5 Ro. Já sem se smutný těšil
a řka: „Tu ti viera prospěje“,
A. i mú sem službu naložil.
Nešťastnémuť se zle děje.

II V. Ach, toť nesnadno přide
mému srdci mysl veselé.
Již jest tomu dávná chvíle,
jakž smutno srdéčko v těle.

5 Ro. Doňadž bylo libo jí,
mieval sem mnoho radostí.
A. Po kom mi zkázati jí,
žeť bydlím v těžké žalosti?

III V. Ach, bohdá-liť dočekám
ot Boha takého času,
byť mi bylo slóvce milé
slýchati z jejieho hlasu?

5 Ro. Anať tomu ráda jest,
ktož, věrný, chválí jejie čest.
Nevěrný, tys má prorada,
protoť mé srdce smutno jest.

I.4

Ach, toť těžkú žalost jmám

I Ach, toť těžkú žalost jmám,
žeť tebe nečasto vídám,
než tůhú lkám,
toť jmám za utěšenie.
5 Toť mi zlí lidé činie,
žeť mě tak bezprávně vinie.
Jázt' mám nynie
nemilost krásné panie.
Ro. Všakt' jiež chci s vierú přieti,
10 sobě za milú jmieti,
zať dá viery užiti,
nedát' déle slůžiti.

II Byť mi ráčila přieti,
chtěl bych za to, smutný, vzieti
ani jmieti
ciesařstvie na tom světě.
5 Já svú myslcí namále
sáhl bych nade vše krále,
tvú čest chvále,
žeť nikdiež kraššie nenie.
Ro. Dóstožnat' jest chválenie
10 nade vše panny, panie.
Vieru nehanba za ni,
za tak přěkrásnú paní.

III Hladkýť mi najviev škodí,
kdežť móž, smutekť mi přivodí
i otvodí
mému srdci veselé.
5 By sě ten bral za moře –
tiemť bych, smutný, pozbyl hořě
nynie vskóřě –,
nemohl za sě prospěti,
Ro. byl tam králem žoldánem
10 nebo najvěčším pánem
i jměl tam, což chtě, jmajě,
viev tebe nevídajě!

I,5

Již tak vymyšlený květ

- I Již tak vymyšlený květ
jako ruožě prokvítá.
Kdež ta ruožě prokvítá,
odtud mému srdci svítá.
- II Protož, milá radosti
i mé milé utěšení,
věziž, žeť již od tvé milosti
mé všecko pomýšlenie,
- III ačť sem nesměl pověděti,
ostýdaje se tvé milosti.
Protož, milá, rač věděti,
žeť sem tvuoj vždy v uostavnosti.
- IV Mnohokrát lidem k libosti
činím dobrou mysl sobě;
ač mi to na myslí nenie,
tohoť chovám při sobě.
- V Ach, nešťastná žalosti,
bych tě věděl komu dáti!
Již tebe mám přieliš dosti,
ujalas mě k své libosti!
- VI Žalosti, mníš, by moc měla,
že mě vždy chceš umořiti?
Byť jediná paní ráčila,
tať mi to muož zrušiti.
- VII Ale onať snad tomu ráda jest,
že já smutný po ní tůžím.
Dnes to беру na svú vieru,
žeť jí nade všechny slůžím.

I.6

Noci milá

- I V. Noci milá, pročs tak dlúha?
Po mé milé jest mi túha,
že mi s ní nelze mluviti.
Komu se mám utěšiti?
- II V. Již mé srdce bydlí v strasti,
v smutku, v túžebné žalosti.
To vše činí nebývanie
u té najmilejší panie.
- III V. Milý Bože, nedaj dlúze
po mé milé býti v túze!
„Brachku milý, nestyšť sobě,
nad jinét chci přieti tobě.“

- I Jižt veselé vzdávám, smutek já přijímám,
nebt' mi jest rozkázal muoj milostivý pán,
jehož chci poslúchati, rád jejie milosti,
na tom světě živ býti vždy k jejie libosti.
- II Pro mú najmilejší, kterút' já v srdci mám,
pro jejie nevidanie v tesknosti přebývám,
miluje ji věrně viece nežli se sám,
pro ni své srdéčko v túzenie poddávám.
- III Byt' mi to Buoh sčestie dal, bych ji mohl vídati,
o své tajné věci rád s ní rozmlúvati,
vuoli srdce svého jí pověděti!
Chcít' jejie milosti nad jiné slúžiti.
- IV Ta, jenž v černém chodí, jest má milá paní,
onať svým veselím mé srdéčko raní.
S nít' chci v smutku býti, opustě veselé,
s nít' chci v tom trvati do vuole té panie.
- V Neb milejí mi s ní smutek, než s jinú veselé,
kterýž jest odjal radost od té krásné panie.
S ní chci v tom trvati rád z její milosti,
jejie tovařiš býti věrný bez proměny.
- VI Až ta krásná paní příme utěšenie,
žalostnému smutku dá odpuštěnie,
takéť mi to zeví smutnému k žalosti;
pro ni vždycky trpím smutek bez radosti.
- VII Ach muoj milý Bože, zžel sě tobě toho,
takého křestánka, žet' má smutku mnoho!
Račiž jí obrátiti smutek u veselé,
těžké žalosti zbýti, v radost proměnití.
- VIII Hned bych s dobrú myslí jel k té krásné paní,
neboť sem v dávnosti v jejie rozkázaní.
Nemohloť mi lépe býti, než když sem byl při ní,
anoť mi závidie slúžiti té krásné paní.

I.8

Předobře rozumiem tomu

- I Předobře rozumiem tomu,
kterak mój pán ke mně miení.
V. Proto chci slúžiti z domu,
nechciť býti v jeho smiení.
- 5 Ro. Poněvažť neráčí dbáti
na svého sluhu věrného,
Ro. musiem službu nerad vzdáti,
chciť mieti pána jiného.
- II V. Vystřiehámť se proti tobě
žeť již nemiením ostatí.
V. Kdyžť já pána optám sobě,
tedyť tě chci požehnati
- 5 Ro. velmě s velikú žalostí,
nebt bych nerad od tebe.
Ro. I divím se já tvé milosti,
že mě kdy pustíš od sebe.
- III V. A jáť sem vždyckny věrně slúžil,
anoť to platno nic nenie.
V. Čemužť bych já zdarma slúžil,
anoť to platno nic nenie?
- 5 Ro. Neboť sem nemohl nikdy mieti
od tebe slóvce milého,
Ro. viac mi se nebudeš smieti:
měžž tolik blázna jiného!

II. Nářek nad stářím

II.1

Tvorče milý

- I Tvorče milý, v tu naději
 chciť já rád sobě odtušiti.
 V. Vezma tvú milost na pomoc
 chciť tu žalost zrušiti,
5 Ro. v nížt přebývám ve dne i v noci,
 ažt mi život žáden nenie.
 Ro. Znáám to, ež sem byl v temnosti
 a čekajě smilovánie.
- II V. Tvorče milý, rač spomoci,
 bych neumieral v této túze.
 V. V dlúhém zdraví, dobrém sčestí
 daj mi milost, svému sluze.
5 Ro. Jižt bych odtušil srděčku,
 v radosti přebývaje,
 Ro. chodě v zeleném věnečku,
 na zlě soky nic nedbajě.
- III V. Z nebes mi jest odtušila
 panna v anjelské tváři
 V. a řkúć: „Netuž, poď ven z mračna,
 vystup na jasnú záři.“
5 Ro. Již sem byl tam, zde i onde,
 i v rozličném boji.
 Ro. V neščastný sě den narodil,
 ty šedivý, starý mužíku!

III. Milostný nářek, naučení o lásce

III.1

Dřevo sě listem odievá

- I Dřevo sě listem odievá,
slaviček v keřku spievá.
Máji, žaluji tobě
a méčě srdce ve mdlobě.
- 5 V. Zvolil sem sobě milú,
ta tře mé srdce pilú.
Pila hřeže, ach bolí,
a tvójt budu, kdeť sem koli.
Ro. Srdéčko, divím sě tobě,
že nechceš dbáci o sobě.
10 Tvá radost, veselé hyne
pro tu beze jmene.
- II Ačť bych já ji zmenoval,
mnohýt by mě štrafoval
a rka: „Proč ty tak slúžíš?
Čemu sě milostí chlubíš?“
- 5 V. Neustavičný milovník
jako u cěsty hřečpík:
k čemu sě koli přičiní,
a tomu všemu uškodí.
Ro. Ktoť sem, tenž nosímt pilu,
10 jáť mám najkraší milú,
tět nikomu nepoviem,
sámt ji s mým srdéccem viem.

III V. Viera vierě pomáhá.
Kdeť sú dva sobě věrna –
on jí a ona jemu –,
nepoviedaj třeciemu.
5 Mnohýt sě rád honosí,
tentě tajemství pronosí.
Ach naň, zlýt obyčejť jmá!
Nepřejeť mu, ktoť jeho zná.
Ro. Poniž on vás tak hanie,
10 prosímť vás, panny i panie,
přezdiec jemu: „Rušíkvas,“
vyščěrčmež jeho pryč od nás!

III.2

Cancio de amore / Račtež poslúchati

Cancio de amore

- I Račtež poslúchati,
panny i panie,
čoť vám chci spievati:
nové skládanie.
- II Mámt' já jednu paní,
tét' s věrú slúžím,
pro niť v tůhách vadnu,
své srdce mučím.
- III Jít k libosti skládám
toto spievanie,
svým srdcem nevládnú
pro milování.
- IV Radím to každému
se vši pilností:
Kto chce zdraví svému,
varuj se milosti!
- V Milost jiné nenie
nežli smrt druhá,
krátké utěšenie
a věčná túha.
- VI Ktož milosti nezná,
zdát se jemu klam.
Kohož Buoh nesprostí,
skusit' toho sám.
- VII Ach, těžká milosti,
co ty máš moci!
Dáš túženie dosti
ve dne i v noci.
- VIII Pakli toho neučiníš,
mne hrdla zbavíš:
po mně trvati nebudeš,
brzo zahyneš.
- IX Kohož milost svieže,
v tůhách oplyne.
Pane Bože, buď ho stráže,
ať nezahyne.
- X Ktož milosti slúží,
mát' těžkú bolest,

- ustavičně túží,
sám nevie, co jest.
- XI Zbudeť všeho smysla
i všeho zdravie,
máť psoty bez čísla,
jakož múdří pravie.
- XII Za najväčší věci
jmáť v srdci milú,
stratíť k jiedlu žádost,
paměť i sílu.
- XIII Jmáť nesmiernú péči,
ať by s ním byla,
nemáť jiné řeči
než: „Auvech, má milá!“
- XIV Jakož mi šě stalo,
má milá, pro tě.
Bývám vesel málo,
jsa v mnohé psotě.
- XV Ját radostně čekám
tvého smilování,
ale šě hrozně lekám
tvého pozúfanie.
- XVI Když ty koli ráčíš,
ty mě utěšíš;
když mi svú přiezeň zračíš,
mě smutku zbavíš.
- XVII Odtušíš mi pravě,
milý pane mój,
všě tesknosti zbav mě,
srdce mé ukoj!
- XVIII Odplatíš mi šě, milá,
svú věrnú milostí!
Bóh daj s Kristem byla
u věčné radosti!
- XIX Ach, nesmělé srdce
cti nedochodí,
ani pěknú panenku
za ruku vodí.

Strofy zapsané při okraji:

list 145r, spodní okraj:

R I Pro niť trpím mnoho
 na každú hodinu.
 Sám Buoh svědom toho,
 kdyžt' odpočinu.

list 145v, horní okraj:

R II Nebo každý mladý
 milosti nabude,
 nesnadnět' jje zbude,
 leč v hoři pobude.

R III Tys mé srdce jala
 velice příliš,
 spanís mi odjala,
 mdlobú mne kvílíš.

list 145v, spodní okraj:

- R IV Zbav mě mé tesknosti,
mé utěšení,
popřej mi radosti
skrze odtušení.
- R V Nedaj zahynúti
v těžkéj tesknosti!
Rač mě přivinúti,
milá, k svej milosti.
- R VI Odtuš mně, věrnému
služebníkovi,
odtuš mně, smutnému
milovníkovi.
- R VII Odtuš svému slúze,
srdečná milá,
nedaj býti v túze,
Bóh daj zdráva byla.
- R VIII Nedaj zahynúti,

list 146r, spodní okraj

- srdečná má milá,
rač mě přivinúti,
Bóh daj zdráva byla.
- R IX Rač mě přivinúti,
má milá, k sobě!
Rač mi s věrú přieti
jako já tobě.
- R X Učiniž, zmilitká,
srdci polehčení!
Rač mi polehčiti
skrze odtušení.

III.3

De amore mundi cancio de coloribus / Barvy všeccky

De amore mundi cancio de coloribus

- I Barvy všeccky, jenž rostú na poli,
kteréž nosí zemská rolí,
Buoh zjednal k své vůli,
co se to znamená koli.
- II Modrú barvu múdří chválé,
neb se v ničem nezkalé;
co činí, to všeccko stálé,
protož jest ta hodna krále.
- III Bielá barva dobrú náději miení,
ale žet se snadně ušpiní,
protož ji mnozí viní,
že z radosti smutek činí.
- IV Šerá barva výše sebe sáhá,
kohož pravá milost přemáhá,
v tom nebezpečná váha;
varuj se jje jako vraha!
- V Červená barva u milosti hoří:
pravá milost rovná se k moři.
Ktož jí do starosti dvoří,
mušíť býti pro ni v hoři.
- VI Zelená barva jest lehké ceny,
ale jest snadna k proměnění,
líba ku pohledění,
brzka také k proměnění.
- VII Brunátnú barvu mnozí mají,
neb ta tajných věcí tají.
Ktož pravú milost znají,
múdří se s tiem často obierají.
- VIII Blankytná barva jestiť zlá naděje.
Nedbaj toho, když se dobřě děje,

tak jakž s věrú přěje,
tiem smutné srdéčko okřěje.

- IX Černá barva smutek plodí,
vdovskému sě stavu hodí.
Komužť žalost v srdci škodí,
mnohýt člověk v ní tak chodí.
- X Žlutú barvu toto hanie,
nebt jest hnutna klevetánie.
Nejednu pannu, paní
nebo svým jazykem lstivě raní.
- XI Modrý květ ustavičnost zvěstuje.
Blaze tomu, komužť ona přěje.
Milost, jejie milost
jestiť, jestiť mé utěšenie.

IV. Chvála milované ženy

IV.1

Poznalt' jsem slicné stvořenie

Fassung O

- I Poznalt' jsem slicné stvořenie,
 jemuž v světě rovné nenie,
 podobnat' jest ke všie ctnosti,
 krási i všie šlechtnosti.
- II Pravím to bez pochlebnosti,
 že dobrota při její ctnosti,
 jestiť andělské postavy,
 kdyžt' ji vidím, mniem, bych byl v ráji.
- III Mohuť to říci cele,
 že jsta dvě srdci v jednom těle,
 muožeta spolu přebývati
 a ve cti sě milovati.
- IV Ještět' více pravím k tomu:
 Kteráž s věrú přjeje komu,
 jmát' jmieti mnohé myšlenie
 u vieřě bez pochybenie.
- V Neb sě ta řeč ke mně mieni,
 úfám, žeť mi toho nepromění.
 Chciť bydliti k její moci,
 zdaliť mi ráčí zpomoci?
- VI Mně smutnému těžké túhy:
 Nejmát' věrnějšieho sluhy
 než mne podlé zaslúženie,
 kteréjžt' já slúzím nad jiné.
- VII Chciť jí s věrú nad jiné slúziti,
 bych sě mohl k ní přiblížiti,
 k té, jenž mi veselé plodí,
 kteráž v méj barvě chodí.
- VIII Zajisté to říci mohu:
 Z toho děkuji milému Bohu,

žeť mi sě dal s ní poznati,
kterúžť já chci milovati

- IX nade všechny panny i panie,
bydlitiť s ní do skončenie,
neboť jest duostojna toho,
cti, krásy má přieliš mnoho.
- X V modréjt jsem ji barvě poznal,
hned jsem sě jí v službu přikázal,
té milé, krásné panie,
ját jí slúzím bez přestanie.
- XI Kdyžť já budu jmieti umřieti,
teprv chci odpuštěnie vzieti
od té milé, sličné panie,
jenž jí slúzím z dávné chvíle.

Fassung T2

- I (III) Mohu to řeci cele,
že dvě srdce v jednom těle
móžta spolu přebývati
a ve cti sě milovati.
- II (IV) A ještě pravím k tomu
a chciť věřiti tomu:
Mát mieti mnoho myšlenie
u vieřě bez pochybení.

IV.2

Slunce stkvúcé

Forma

- I Slunce stkvúcé, toť již svietí,
mé srdečko ktve jako v kvietí
po té, ješto v modrém chodí,
mému srdci radost plodí.
- II Anjelskéhoť jest zezřenie,
rozkošnéhoť jest stvořenie,
přešťastnéť jeje narozenie.
Byť pomněla na mé věrné slúženie!
- III Slušíť také krásné slúžiti,
nad jiné ji chváliti,
neb ona muož utěšiti,
ochotné slóvce promluviti
- IV a řkúc: „Muoj milý, pravím tobě,
však máš mé srdce vždy při sobě.
Jinak toho neproměním,
radějšet já smrt podstúpím.“
- V „Z tohoť děkuji tvé milosti (jako pánu).
Zbavilas mě vše tesknosti,
mého těžkého myšlenie,
žes mé srdce propustila z vězenie.“
- VI Toť já pravím každému,
buď mladému, neb starému:
„Varuj se ženské milosti,
neb sú srdečné bolesti!“
- VII Jáť jinak řeci nemohu,
z tohoť děkuji Pánu Bohu,
nebt jest ten dar od něho dán.
Budiž pochválen ten nebeský Pán!

IV.3

Andělíku rozkochaný

Andělíku rozkochaný,
nade všechny převýborný,
všie milosti plný,
mému srdci zvolený!

5 Ty si kvíetek ovšem převýborný,
toběť slůžím beze všie proměny,
já, tvój sluha jediný!

IV.4

Detrimentum pacior

- I Detrimentum pacior
nynie i v každém času.
Usque ad mortem quacior,
vše pro její krásu.
- II Regitur nunc ratio
vše podlé její vůle.
Obnixa turbacio
jakžto meč srdce kuole.
- III Nam eius absencia
mě smutného pálí.
O felix essencia!
Každý tvú krásu chválí.
- IV Velud solis radius
zrakem srdce projímá.
Eminens ut gladius
túha mě podjímá.
- V Celi sub cacumine
nelžěj' kraššie tváři,
zodyaco fulmine
rovna slunečné záři.
- VI Electa cordis unica,
nedaj mi zahynúti!
Tua ut sunt punica,
túhút chci vzplanúti.
- VII Careo hoc fame
bych mohl vše vypraviti.
Vale in Dei nomine,
ten tě rač uzdraviti!

IV,5

Srdce, netuž, nelzeť zbýti (Slóvce M)

- I V. Srdce, netuž, nelzeť zbýti,
pravím' cele,
V. aniť se jest lze ukryti
již veselé.
- 5 Ro. Toť pravím: Za utěšení
mněť v světě milejšie nenie,
a za toť mám,
Ro. než to mé milé slóvce M,
jenž panuje v srdéčku mém,
10 a v tomť se znám.
- II V. Ač pod nebem jest stvoření,
nerozomíem,
V. róžě, jiný květ nic nenie,
toť směle diem.
- 5 Ro. Toť pravím: Za utěšení
mněť v světě milejšie nenie,
a za toť mám,
Ro. než to mé milé slóvce M,
jenž panuje v srdéčku mém,
10 a v tomť se znám.
- III V. Jestíť jí milo slůžiti,
ač z milosti,
V. anať dá dobrým požití
vždy v radosti.
- 5 Ro. Toť pravím: Za utěšení
mněť v světě milejšie nenie,
a za toť mám,
Ro. než to mé milé slóvce M,
jenž panuje v srdéčku mém, [10 a v tomť se znám.
- IV V. Rač to v svém srdci zavřéti,
než bez smiechu,
V. ež mně jiné nelze mieti
za útěchu.
- 5 Ro. Toť pravím: Za utěšení
mněť v světě milejšie nenie,
a za toť mám,
Ro. než to mé milé slóvce M,

10 jenž panuje v srdéčku mém,
a v tomť se znám.

V V. Tedyť poviem otevřeně:
V tvét službě sem!
V. Anitř změníím do skončení
mé milé M.

5 Ro. Toť pravím: Za utěšení
mněť v světě milejšie nenie,
a za toť mám,
Ro. než to mé milé slóvce M,
jenž panuje v srdéčku mém,
10 a v tomť se znám.

V. Milostná píseň – chvála milovaného muže

V.1

Otep myrry

Canticum Boemicale

- I Otep myrry mněť mój milý,
milujet mě z své všie síly,
a já jeho,
zmilelého;
5 proňžt netbám nic na jiného.
- II Mój milý mně biel, červen, krásen,
jako leteční den jasen.
To div z diva,
žeť sem živa,
5 proňžt se mé srdéčko znímá.
- III Vstanúc i pójdu toho dle,
poptám sobě, proňžt mé srdéčko mdlé,
řkúc: „Batičku,
zmilelíčku,
5 zev mi svú tvář, sokolíčku.
- IV Jehožt má dušě miluje,
viděli ste, zda kde tu je?
Milost silná,
žádost pilná,
5 k němužt má mysl nemylna.“
- V Když diech právě o puolnoci,
střět mě jeden z jeho moci;
tak neznámě
vzezřev na mě,
5 vecet: „Přenes mě v svém prámě!“
- VI Tehdy já naň vzezřech z nice,
domněch se svého panice.
Řech: „Kam koho?“
A on: „Toho,
5 jehož ty hledáš přemnoho.“

VI. Svítáníčko

VI.1

Přečekaje všě zlé strážě

Fassung der Handschrift

- I Přečekaje všě zlé strážě
puojduť k milé, hrdlo váže.
Svuoju kuoň pustím po dúbřavě,
sám s ní sedu rozmlúvaje.
- II V. Tiem zpíevaním, tiem voláním
ubudich tu krásnú paní.
Když se j' ze snu probudila,
ke mně mile promluvila
- III V. a řkúc: „Brachku, čas jest vstáti,
skuoroť bude již svítati!
Den se blíží, ten já znaji,
všě zlé strážě vzhuru vstávaji.“
- IV V. Již ptáčkové zhuoru vstali,
vzhuru vstavše zazpívali,
zazpíevavše pryč letěli,
mně smutného zde nechali.
- V V. „Rozlúčenie mezi náma –
klevetníčkóm radost dána!
Protož, milá, buďvaž věrna,
žádný zlý sok mezi náma!“

Emendovaná verze:

- I Přečekaje všě zlé stráže
 puojduť k milé, hrdlo váže.
 Svuoju kuoň pustím po dúbřavě,
 sám s ní sedu rozmlúvaje.
- II (IV) Již ptáčkové zhuoru vstali,
 vzhuoru vstavše zazpíváli,
 zazpíevavše pryč letěli,
 mně smutného zde nechali.
- III (II) Tiem zpíeváním, tiem voláním
 ubudichu krásnú paní.
 Když se j' ze snu probudila,
 ke mně mile promluvila
- IV (III) a řkúc: „Brachku, čas jest vstáti,
 skuoroť bude již svítati!
 Den se blíží, ten já znaji,
 všě zlé stráže vzhuoru vstávají.“
- V „Rozlúčenie mezi náma –
 klevetníčkóm radost dána!
 Protož, milá, buďvaž věrna,
 žádný zlý sok mezi náma!“

VI.2

Milý jasný dni

Verze T2

- I Milý jasný dni, kteraks mi ukvapil,
žeť tak falešného klevetníka zbudil?
Den drží ustavenie své
tu, kdež bydlí spolu milých dvě.
- 5 Všemohúcí Pane Bože,
račiž jich býti obú stráže!
- II Od východu slunce větřík povějuje,
přes hory dma horami se chvěje.
Lesní jek, zvuk, lom se tiší,
zvěř ustúpá, ptactvo křičí,
5 znamenajíc, ukazujíc,
žeť noc odstupuje pryč.
- III V. Vysoko jest zešla dennice jasná,
dalekoť jest v plano odešla,
kvapíc, pospíchajíc od hor.
Vše stvoření i lidský zbor
5 nespí a chtie vzhuoru vstáti.
„Čas náma, milá, rozžehnat!“
- IV Smúti se srdce té méj milěj panie,
když vstavši, uzřela svítanie.
„Ach,“ vece, „radosti má,
kterak sva tak dlúho spala?
5 Pospěš vstáti, radosti má,
ať nají hanba nepotká!“
- V Najmilejší brachku, přijmi naučení mé:
Když si s milú svú, doufaj myslí své.
Ať se nezmění tvá i má radost
pro zlého klevetníka zlost.
5 Žádnýť nevie, cožť on miení.
Slušít náma býti v ostřihaní.
- VI V. Hyn světly den, toť já cele znaji!
Nebesat se z jasna modrají,

- zář slunečná vychodí.
Za tět se srdéčko mé bojí.
5 Všemohúcí Pane Bože,
<račiž býti obú nají stráže!“>
- VII V. Klevetník s každým pěkně v uoči jest,
a v srdci všecka zlá, falešná řeč.
Chtěl bych, by panny a panie
klevetníka v mrzkost měly.
5 A toť by byl tovaříš můj,
ktož by měl s takovým v srdci nepokoj.
- VIII V. Nebť nenie v světě žádněj těžší věci
než klevetníka se vystřící.
Neb jest pěkně s tebú spřědu,
a jako had štípe <z> zadu,
5 jenž má řeč sladkú jako med,
a v srdci jako lýtý jed.
- IX V. Milý Bože, nedaj jim prospěchu,
ktož tak milým ruší útěchu!
Ať tiem srdce jeho vadne,
kdež těch dvě milých spolu bydlé.
5 Všemohúcí Pane Bože, Pane Bože,
račiž jich býti obú stráže!

Verze O

- I Milý jasný dni, pročs tak ukvapil,
žes mi mého klevetníčka zbudil?
A den své ustavenie jmá,
tu kdež milých dvě přebývá.
5 Všemohúci Pane Bože, milý Bože,
rač jich býti obú spolu strážě!
- II Od východa slunce větríček věje,
a přes hory, přes doly se chvěje.
Horyť ječí, lom se tiší,
ptačstvo křičí, zvěř pospieší,
5 obádajě, znamenajě,
žeť má noc od nás odstúpiti.
- III Vyšlat jest krásná, jasná dennice,
dalekoť mi u plano vyšla.
Tať mi pospiecháše od hor.
Všeckno stvořenie, lidský zbor,
5 znamenajie vzhuoru vstáti.
„Časť se náma, milá, požehnati!“
- IV „Jasný se nám den ukazuje,
nebesať jsú se zamodraly,
slunečnat zářě vychodí.
Po němť mě mé srdce bolí,
5 po tom najmilejšiem pánu!
Brachku milý, bychva se my dva spolu objala!“
- V Vyšlat jest krásná, sličná paní,
užaslat se, viděla svietanie,
řekla: „Proč sva tak dlúho spala?“
Zarmútiloť se srdce její:
5 „Vstaniž vzhóru, choti milý, radosti má,
byť se nám žádná hanba nestala!“
- VI Najmilejší, poslechni rady mé
a umysliž ty pevně myslí své,
byť se nám nezrušila milost
pro toho klevetníka zlost.

- 5 Žádnýť nevie, čo' on miení,
slušieť sě nám jeho vystřiehati.
- VII V očit' klevetník s každým dobře jest,
mát na svém srdci falešnú lest.
Budiž muž neb-li žena,
byť jej každá mrzkost jměla!
- 5 Byl' by každý tovariš mój,
ukrátil' by v mém srdci nepokoj.
- VIII Ktožť ruší útěchu milých dvě,
nedajž jemu Bóh toho prospěchu!
Po němť mě mé srdce bolí,
po tom najmilejšiem pánu!
- 5 Všemohúci Pane Bože, milý Bože,
račiž býti obú nají stráže!“

VI.3
Šla dva tovařišě

Alia cancio

- I Šla dva tovařišě
v jedno miesto tíšě.
Míle jě přívítali,
dobrá slova dali.
- II Dobrá slova davše
dobře položili,
jednoho na ruce,
druhého na loži.
- III Tuť sta spolu hrála
do třetie hodiny:
„Obrátíš sě ke mně
svým líčkem červeným!“
5 „Tohoť neučiním,
musíš pryč ode mne.“
- IV „Již dennička zchodí,
musím pryč od tebe.
Jižť musím od tebe
s velikú žalostí.“
- V „Rač tě Buoh žehnati
muoj milý pane!
Skuoro-li sě vrátíš
muoj milý pane?“
- VI „Ját sě k tobě vrátím
na zelenú trávu,
ját sě k tobě vrátím
na každú hodinu.“

VII. Milostný lejch

VII.1

Závišova píseň

Zawissonis cancio de amore mundali

- I Jižť mne vše radost ostává,
jižť mé vše útěchy stanú.
Srdce v túžebnosti v krvi plavá:
to vše pro mú milú žádnú.
- 5 Svýma zraky skrzě očko
silněť stříelé v mé srdéčko,
bydlímť u plamenné túže.
Muoj život v túhách nemáhá:
to vše jejie krása drahá
- 10 silněť mě k tomu připúzie.
Srdce bolí,
silně ve krvi plavá,
i žádaje,
žádná, tvé milosti, ač se může státi.
- 15 Jáť nikoli
živ nebudu na dlúžě
v té túžě,
kdyžť se zmilitká neráčí smilovati.
Túhať mě po nie, kdyžť na ni zpomenu,
- 20 div, žeť kdy nesplanu,
omdleje v túhách stanu:
já pro ni v mé mladosti žalostivé zahynu.
Toť mé nešťěstie, že byvše v radosti
i mám smutka dosti
- 25 od nevěrné milosti.
Ach, žalosti! Chodím smutný, vzdýchaje pro mú nevinu!
Jižť mé zpievanie
přestane nynie,
pyčtež mne, panny i vy, šlechetné panie,
- 30 žeť mi jest zahynúti pro milování.
Slunéčko vzhodí,
zářě vychodí,
má zmilitká v mém srdéčku vévodí,
silněť mi na mé mysli uškodí,
- 35 ač se, žádná, nesmiluje.

II Bych měl na všem světě koho,
jenžt' by mi pomohl túžiti,
měl bych utěšení mnoho,
chtěl bych mu s věrú slúžiti.
5 Jakožto fénix oheň nietí,
tu kdež chce svú mladost vzieti,
v ohníť vzhoří v silné moci:
takéž muoj kvietek žádúcí
túžebný plamen horúcí
10 v srdci nietí ve dne v noci.
Z mé mladosti
jenž srdci túhy přeji,
nesměji
pro zlé lidi strach nikomému zjeviti.
15 V tejt' žalosti,
jenžt' ji nosím na útrobě,
ve mdlobě,
najkraššie žádná, pro tě mi zahynúti.
Zbožnýť má radost, a já v túhách vadnu,
20 to vše pro mú žádnú;
sám sebú nic nevládnú,
juž pohřiechu nemámť nikdy nižádného utěšení.
Toť jest má núze, ach hrozný osude,
ktož tebe nezbude,
25 tenť žalosti nabude!
V srdéčku, žádná, pro tě já mám túžebné myšlenie.
Mého túženie
nemám umenšenie:
pyč mne povětríe, pyč mne všecko stvořenie,
30 karbunkulus, zafier i vše drahé kamenie,
slunečné věci
i vše na světě,
pyč mne lilium, pyč ruožě i kvietie,
chceť mi má zmlitká mój živótek odjěti, [35 ač se neráci smilovati.

III Orel divnú vášni mievá:
své děti v slunci ohřívá,
tuť je v té horkosti mievá,
davť jim v slunce hleděti.

5 Kterěž jasně <v> zřieti <ne> muož
v slunce, toť sobě nespomuož,
ihned je z hniezda vyvrátí.
Takým orlem nazývám ji,
pro nižť srdcem v túhách lkaji,
10 strach mne, žeť mi život ztratí.
Ach, mé očko,
má útěcho, má radost,
pro světlost,
† žádná, svietišť jasněť vzezříti.†

15 Mé srděčko
se leká bez přestánie
spadenie,
jakožto orlíček spadna, tuť mu jest strach mieti.
Jakožto lev, když koli svým hlasem zúpie,
20 své dietky vykúpie,
ihnedť jich smrt odstúpie,
já také boje se smrti žádám promluvenie.
Labut, divný pták, zpievá umieraje:
také já, smutný žák,
25 umruť v túhách zpievaje
pro mú milú žádnú, když se neráčí smilovati nade mnú.
Ach, auvech, má milá,
již si mě umdlila!
Ještě by mě od smrti vykúpila,
30 by se mnú jedinké slovce promluvila.
Sluněčko stkvúcie,
ruožě světlúcie,
srdce i tělo dávaji v tvoję ruce,
duši mú porúčěji Bohu milému, [35 ač mne neráčíš živiti.

VIII. Milostný dopis

VIII.1

Láska s věrú i se vší ctností

- I Láska s věrú i se vší ctností,
ze všech výborná, tvé milosti
z mého srdce buď vzkázána
a tobě napřed poslána.
- II Rač věděti, všech najkraší,
mého srdce najmilejší:
Sem tvooj věrný sluha cele,
dokudž jest dušě v mém těle.
- III Přejít s věrú tobě jako sobě,
toť já nynie pravím tobě,
a vždyt také přieti muši
a stú při umřěti muši.
- IV Protož, milá, pomni na to,
žeť jest dražšie viera nežli zlato!
Rač mě s věrú milovati
a nade mnú nezúfati.
- V Pakli by toho neučinila,
velmi by mé srdce ranila.
Nebť jest v tobě má naděje,
po tobě sě mé srdce směje.
- VI Ty si mé utěšenie,
toběť ve stu rovně nenie.
Ty si paní přežádúcí,
mého srdce ruože stkvúcí.
- VII Po toběť mé srdéčko vzdychá
a v tesknosti usychá; [takét stojí v tvé milosti [a máť smutku přieliš dosti
- VIII pro to smutné rozlúčenie,
že s tebú býti lze nenie.
Tys také pán srdce mého,
uslyš v prosbě slúhu svého!
- IX Takét mile prosím za to
nerač dbáti pro nic na to!

Ještě prosím, srdce milé,
nerač dbáti na řeči lstivé.

- X Ó panno srdečná,
bodaj byla dlúhověčná!
Cos počala, rač konati
a rač v pravé lásce přebývati
5 a mú vieru k sobě znamenati.
- XI Nebť já miením mieti k tobě
s věrnú věrú jako k sobě,
a nic jinak, paní milá,
jako by mi vosobně v mém srdci byla.
5 Dušet bych chtěl udělití,
bych to mohl učiniti.
- XII Ach, má panno jediná,
šťastnať jest byla ta hodina,
když sem se s tebú oznámil
a častokrát s tebú mluvil!
- XIII Neb tvé promluvenie
jest mého srdce utěšenie.
Také když sem s tebú seděl
tesknosti sem žádné neměl.
- XIV Již pak po tom rozlúčení
té hodinky šťastné nenie, [bych kdy mohl utěšenie jmieti [a své srdce
ukojiti.
- XV Ale dosti mám tesknosti,
mohli by na mně rozi zrósti,
žeť mi s tebú nenie býti
a s tebú sě veseliti.
- XVI Protož nezúfaj sobě, milá,
bodaj mi byla dlúho živa!
I zpomeň na věrného slúhu svého
a řkúc: „Milý, nestyšť sobě mnoho!“
- XVII Chciť na tom dosti mieti
a chciť s věrú přieti.
Dajž to, Bože, věčný králi,
bychme sě vždy milovali.

- XVIII A po smrti rač nám dáti,
bychom mohli s tebu přebývati
u věčné radosti.
Uchovaj nás, Bože, vše žalosti!
- XIX Daj odpověď dobrotivě,
učíš se mnú milostivě!
Já služebník tvój věrný,
tobě po vše časy poddaný.
- XX Buď té tento list dán,
jenž jest mého srdce pán.
Pakli se které jiné dostane,
toť se bez mé vuole stane.

Finis epistole

IX. Různé

IX.1

Stratilať jsem milého

- I „Stratilať jsem milého,
v mém srdci jediného.“
Jměj se dobře, srdéčko!
- II „Stratila-lis milého,
pohledajž sobě jiného.“
Měj <se dobře, srdéčko>!
- III „Když tomu nelze jinak zdiati,
musíme se dobře jmiati.“
Měj se dobře, <srdéčko>!
- IV „Ját se, milý, dobře jmám,
na tě srdéčkem zpomínám.“
Měj se dobře, <srdéčko>!
- V „Bielá ruože prokvítá,
bílá <...>“
<...>
- VI „Natrhajme z ruože květ,
milejší milý než vešken svět!“
Měj <se dobře, srdéčko>!
- VII „Ach muoj milý mocný pane Bože,
jinak to býti nemuože.“
Jměj <se dobře, srdéčko>!
- VIII „Ktož mi o tobě co propovie,
srdéčko mé velmi mútí.“
Jměj se dobře, srdéčko!
- IX „Ach muoj milý převelmi zúfalý,
ne taks mi sliboval před mú milú matkú!“
Jměj <se dobře, srdéčko>!

- X „Ktož mezi námi to manželstvo zruší,
nesmiluj sě, Pane Bože, nad tú duší!“
Jměj <sě dobře, srdéčko>!
- XI „Bóh tě žehnaj, má panno milá!
V mém si srdci sama jediná.“
Jměj <sě dobře, srdéčko>!

IX.2

Milý žáku

- I Virgo:
„Milý žáku, pro tvé založení,
chciť přieti až do skončenie.“
- II Clericus:
„Tvój sem věrný slúha cele,
dokudž dušě v mém těle.
Milejšie mi v světě nenie
aniž bude až do skončenie.“
- III Virgo:
„Ty mně a já tobě
nic milejšieho k sobě.
Ta sě milost nezruší
dokadž mám v těle duši.“
- IV Clericus:
„Oba sva věrného pána,
božie milost nad náma
i jeho smilování.
Daj nám Buoh dlúhé zdravie!“
- V Chlap:
„Teprv sem já pravú žalost
poznal nynie pohřiechu.
Nespomuož mi má ústavnost,
nebt mě drží na smiechu.
Zle mi velmi odušila,
žáka již sobě zvolila.“

IX.3

Našě sestra Jana

- I Našě sestra Jana
do školy jest dána,
ta nevěrná rána,
ta jie provrtána.
- II Ve škole jest známa,
tam nelehně sama,
měchká je jest sláma,
„vrať se! ať neslajě máma!“
- III „Ját se pak nevrátí,
ažť chvíli pokrácí.
Milí jsú mi žáci,
chtít mi medníka dátí.“
- IV „A my tobě dámy,
co ve škole mámy,
dvanáct žákův, k tomu dva,
tiť sú rodem z Chujova.
- V Chtieš u nás přistačiti?
Chcemyť dobřú mzdu dátí,
nic budeš dělati,
jedno cepy sbierati.“
- VI „Ját je velmi ráda,
byť byl jako puol hada,
a k tomu dvě vajci,
budu veselá hrajci.“
- VII „Moje cero Jano,
coť ve škole dáno
v pondělí ráno
ješto s tebu přehráno?“

- VIII „Moje milá matko,
tot mi bieše sladko:
žáček nebožátko
opařil kuřátko.“
- IX „Mój milý žáčku,
mój milý bracháčku,
k nyníějšíemu čásku
daj mi svú klovásku.
- X Jáť já sama uvařím,
v mém hrnečku přistavím,
svú slepičku přiložím,
a krmičku osdovím.“
- XI „Když přijdeš po chvíle,
žák tebe pochuchle.
Ó předrahá ochochule,
svrbít-li tě karkule?
- XII Ostaviž se zlého,
nečiň nic dobrého!
Drž se tohoto odpustka,
bude z tebe jeptiška.“

IX.4

A ta panna stračička

- I A ta panna stračička
 dluhý vocásek má,
 a ten krahujček
 dvorný vobyčej má –
5 škubeť stračku od úcasa,
 hlavičky nedbá.
- II I přiletiec vranička,
 tomu se divila
 a řkúc: „Milá stračičko
 cos učinila?“
5 Stračka běží z humence,
 hlavu namurvila.
- III Hlavičku namurvila
 vocásek jie zedrán...
 <...>

IX.5

V Strachotině hájku

Canitur sicut *Ut igitur*

- I V Strachotině hájku,
 tuť biechom veselí.
 Ptáčkové zpieváchu
 za dvě neděli.
- 5 Který zpíváše lépe
 na patnáctém létě?
 Sóvka a lelek.
 Hrdlička, jiříčka,
 pěnkava, žežhulka
- 10 tuť sú hody měly.
- II V. Drozdík v háji zpíváše
 <s> slavíčkem <vesele>,
 vzhlédající na se
 zpívášta tiem déle.
- 5 A stehlíček s střížkem,
 s militkým papúškem
 tuť sú radost měli.
 Ro. A kalandr jasně
 ten zpíval tak krásně
- 10 v tom hájku v zeleném.
- III V. Ale jižť sú zaletěli
 ptáčkové od nás,
 nemohliť sú zde ostati
 pro studený čas.
- 5 S kým mám chvíle krátiti
 ptáčkuov nemajíce,
 zmilitkých nevidajíc?
 Ro. Čížek na oslíčku,
 vyzříž, pacholíčku,
- 10 pověz, co tu jest!

IV V. Běžít jedna krásná panna
pyčíc své ztráty.
Stratilať jest sovička
prstének zlatý.
5 Chtěl jí, nic nemaje,
ot stola vstávaje,
nalit masso v zelí.
Rθ. Byl jeden slavíček,
dal sóvce políček,
10 mezi horami vel v svatém kostele.

V V. Ktož svú ženku smútí
v domě velmi veselú,
panie přežádúcie,
nepřežtež jemu!
5 Kterýž veselé brání
své najkraššie panie,
mát toho nečest.
Rθ. Nenieť hoden chválenie
od své překrásné panie,
10 kterýž kolivěk jest.

VI V. Když mi k tanci puojdem,
tu, kdež sú veseli,
přesrdečné smínie
vidúc od té panny:
5 zdaliť by čest učinila,
hlavičky poklonila
řkúc: Toť muoj milý jest.
Rθ. Což vy tu stojíte?
Učiňtež k tomu spieše
10 nemeškajíc déle.

Byl jeden slavíček.

Et sic est finis.